

Київський університет імені Бориса Грінченка
Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка

Магістерські дослідження

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт
за ОКР «магістр»
2015 р.



УДК 001.891:378
ББК 72я46
М12

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 23 квітня 2015 року)

За загальною редакцією
Огнев'юка В.О., доктора філософських наук,
професора, академіка НАПН України

Редколегія:

В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа,
А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька,
С.І. Редько, М.В. Терещенко, Т.В. Зінська

Магістерські дослідження: тематичний огляд та анотації кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр» 2015 р. / за заг. ред. Огнев'юка В.О.; ред. кол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, А.Л. Стеблецький, Г.В. Беленька [та ін.]. — К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 412 с.

УДК 001.891:378
ББК 72я46

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні магістранти!

Пропонуємо четвертий випуск збірника наукових праць «Магістерські дослідження», в якому презентовано стислий виклад кваліфікаційних робіт магістрантів Університету — випускників 2015 року.

Написання магістерської роботи — найважливіший етап підготовки конкурентоспроможних відповідальних та мобільних дослідників, ефективна форма перевірки якості їхніх знань, наукової кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук, а також творчої та практичної підготовленості до розв'язання професійних завдань інноваційного характеру. Для більшості магістрантів ця робота є першим самостійним науковим дослідженням, яка виконується на завершальному етапі навчання. Приємно, що з кожним роком наукові доробки майбутніх магістрів стають більш ґрунтовними та змістовними.

Згідно з «Планом переходу до навчання, заснованим на дослідженнях», що реалізується в нашому Університеті, магістерські роботи корелюються з напрямками науково-дослідної діяльності кафедр і зорієнтовані на розв'язання освітніх, соціально-гуманітарних проблем відповідно до потреб сучасного суспільства. Аналіз матеріалів, поданих у збірнику, свідчить, що магістранти все частіше спираються на джерела, які входять до наукометричних баз даних, внутрішніх електронних інформаційних ресурсів Університету (електронних каталогів, репозиторіїв, електронних навчальних курсів).

Магістерські дослідження сприяють розвитку наукового та критичного мислення майбутніх магістрів щодо продукування нових ідей, формуванню молодих науковців, здатних до інновацій, активної дослідницької діяльності. Сподіваємося, що збірник наукових робіт «Магістерські дослідження» стане не тільки першою спробою апробації результатів досліджень, а ще й впевненим кроком до нових наукових перемог!

Л.Л. Хоружа,
проректор з наукової роботи Київського університету
імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

Спеціальність «Дошкільна освіта»

<i>Аврамова Ю.</i> Формування доброзичливих стосунків у дітей старшого дошкільного віку засобами дитячої літератури	122
<i>Гарус К.</i> Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичних ігор і вправ	124
<i>Диренко Ю.</i> Становлення фахової підготовки вихователів у м. Києві (кінець XIX — початок XX ст.)	126
<i>Жукова О.</i> Педагогічні умови формування іміджу майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів	128
<i>Зозуля Г.</i> Психолого-педагогічні умови оптимізації емоційного розвитку дітей із неповних сімей	130
<i>Кроток Т.</i> Формування основ екологічної компетентності у дітей 6-го року життя засобами мистецтва театру	132
<i>Кузавка І.</i> Підготовка майбутніх вихователів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор і вправ для дошкільників	135
<i>Малишева О.</i> Духовність батьків як чинник морального розвитку дітей дошкільного віку	137
<i>Петрикова А.</i> Формування позитивного ставлення до навчання в школі у дітей старшого дошкільного віку	139
<i>Петрикова Т.</i> Співпраця дошкільних навчальних закладів з сім'єю з формування основ економічної культури дітей старшого дошкільного віку	141
<i>Степаненко М.</i> Формування еколого-природничої компетенції дітей середнього дошкільного віку засобом мультиплікації	143
<i>Ткач М.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами мультимедіа	145
<i>Фараон О.</i> Психологічні особливості уваги у дітей старшого дошкільного віку	147

Спеціальність «Початкова освіта»

<i>Алоста О.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до діагностування початково-пізнавальної діяльності учнів другого класу	149
--	-----

<i>Бобровник Ю.</i> Ситуативні вправи як засіб формування діалогічних умінь учнів другого класу	151
<i>Вовк Ю.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи ціннісного ставлення до професії	153
<i>Грабовська П.</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до проектної діяльності	155
<i>Гребенкіна А.</i> Формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи засобами ситуативних вправ	156
<i>Дениско С.</i> Формування у майбутніх учителів початкової школи інтересу до навчання засобами ігор-стратегій	159
<i>Задорожна А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних технологій у початковій школі	162
<i>Козлітін Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій на уроках математики	164
<i>Колеснікова А.</i> Формування мовнокомунікативних умінь майбутніх учителів початкової школи засобами мовленнєвих вправ	166
<i>Лавриненко Д.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до оптимізації процесу виховання здорового способу життя молодших школярів	169
<i>Лаптішчук І.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до застосування мультимедійних засобів навчання в початковій школі	171
<i>Мельнікова А.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня	173
<i>Пегурця В.</i> Робота над порівнянням авторської казки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	175
<i>Пасічник Н.</i> Формування творчих здібностей учнів другого класу на уроках позакласного читання	178
<i>Снитко К.</i> Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до використання інтерактивних педагогічних технологій	180
<i>Ткаченко Н.</i> Розвиток техніки мовлення в майбутнього вчителя початкової школи засобом гуманітарних дисциплін	182
<i>Чевчевик І.</i> Підготовка майбутніх учителів початкових класів до проектування позаурочної виховної діяльності	184
<i>Черепанська Н.</i> Робота над порівнянням байки і її фольклорних джерел на уроках літературного читання	186
<i>Чернецька Л.</i> Формування стилістичних умінь майбутнього вчителя початкової школи засобами мовно-мовленнєвих вправ	188

Гребенкіна Анна, магістрант спеціальності «Початкова освіта» Педагогічного інституту

Науковий керівник: **Дубовик Світлана Григоріївна**, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ СИТУАТИВНИХ ВПРАВ

Актуальність проблеми зумовлюється тим, що найважливішим засобом, основним професійним «інструментом» діяльності вчителя є слово, його мовлення, через яке відбувається професійна адаптація кожного спеціаліста. Майбутній педагог — людина, яка відповідатиме не лише за якісне виконання роботи, а й за духовний мікроклімат колективу, в основі якого — спілкування за допомогою слова.

В умовах реформування сучасної освіти особливої актуальності набуває процес формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи. Якості, що охоплюють це поняття, за умови

їх сформованості, є певними індикаторами готовності випускника до здійснення успішної професійної діяльності.

Одним із основних завдань у цьому напрямі, визначених Національною доктриною розвитку освіти в Україні, є створення необхідних умов для розвитку професійної мовленнєвої культури вчителя. Від цього залежить успішність розв'язання комплексу проблем модернізації всієї системи освіти на сучасному етапі її розвитку.

Культура мовленнєвого спілкування — це результат безперервної освіти, що виражається в готовності суб'єкта ефективно організовувати свої ресурси для досягнення поставленої мети. Культура є базовою характеристикою особистості, яка охоплює знання, вміння, навички, що набуваються і досягаються з метою організації професійної діяльності на достатньому рівні.

На сучасному етапі культура мовленнєвого спілкування стає важливим компонентом професіограми вчителя початкової школи. Повний вияв професійних обдарувань індивіда відбувається саме засобами мовлення. Від рівня володіння вчителем культурою мовленнєвого спілкування значною мірою залежить не тільки мовленнєвий розвиток учнів, а і їхня успішність у цілому.

З метою підвищення рівня мовленнєвої підготовки майбутніх учителів початкової школи викладачам вищої школи необхідно спрямувати свою роботу на формування культури мовленнєвого спілкування студентів, адже високий рівень розвитку мовленнєвої культури — невід'ємна риса педагогічної майстерності вчителя, запорука його успішної навчально-виховної діяльності.

Мовленнєве спілкування — це динамічний процес обміну ідеями, поглядами, знаннями й інформацією в соціально-побутовій сфері, що відбувається на різних рівнях — вербальному та невербальному. Мовленнєва культура педагога є необхідним інструментом гуманізації освіти.

В умовах орієнтації вищої освіти на посилення зв'язку змісту навчання з обраною професією особливого значення для формування культури мовленнєвого спілкування студентів вищого педагогічного навчального закладу набуває вдосконалення змісту вищої освіти, спрямованого на забезпечення всебічної мовленнєвої компетенції особистості, що виявляється в нормативності, правильності та доступності усного мовлення.

Показниками правильності мовленнєвого спілкування є знання особливостей наукового стилю мовлення, наявність активного словника, знання морфологічних, лексико-граматичних, синтаксичних норм української мови, лаконічність, комунікативна доцільність, унормованість, мовленнєва етичність тощо.

Аналізуючи сучасну теорію і практику мовно-мовленнєвої підготовки майбутніх учителів у напрямі формування культури мовленнєвого спіл-

кування, можна стверджувати, що означена проблема ще недостатньо вивчена, оскільки не розроблено в певному обсязі теоретичні і методичні засади формування у студентів мовленнєвих умінь із культури спілкування.

Існує нагальна потреба опрацювання і поширення результатів відповідних досліджень та досвіду з цього напрямку в університетській освіті, об'єктивної оцінки пропонує технологій навчання і вивчення можливих шляхів удосконалення культури мовленнєвого спілкування випускників вищих педагогічних навчальних закладів.

До причин, що визначають актуальність цього дослідження, слід віднести й соціальну ситуацію в загальноосвітній школі, коли спілкування стає одним із мобільних чинників передачі інформації та спроможне впливати на учня.

Проблема формування культури мовленнєвого спілкування майбутнього вчителя початкової школи не була предметом спеціального дослідження, хоча у деяких аспектах вона розглядалася у наукових працях відомих учених. Проте для сучасної початкової школи вона є надзвичайно важливою. Аналіз стану проблеми засвідчує, що саме мовленнєві вміння та навички й здатність до їх ефективного застосування вчителем є невід'ємним складником кваліфікованості та педагогічної майстерності спеціалістів у сфері початкової освіти.

Проблема формування культури мовленнєвого спілкування особистості вчителя була й залишається предметом вивчення та теоретичного обґрунтування у дослідженнях українських і зарубіжних учених. Різні дослідники здійснювали спроби обґрунтувати неповторність лексичного складу мовлення. У цьому були зацікавлені психологи (К. Юнг, В. Дільтей та Е. Шпрангер), філософи (О. Лосев, Ж. Руссо, І. Гердер, А. Мюллер), психолінгвісти (Р. Якобсон, В. Матезіус) та етнолінгвісти (О. Гердт, Б. Гавранк, Й. Вахк, Т. Фрінгс, П. Лафанг, О. Шахматов, І. Бодуен де Куртене, В. Жирмунський, Л. Якобінський, О. Мельничук, В. Русанівський, Ю. Жлуктенко).

Проблема формування культури мовленнєвого спілкування не нова. Це питання привертає увагу А. Богуш, М. Вашуленка, О. Глазову, С. Дубовик, Е. Палихату, О. Казарцеву, О. Хорошковську та ін. Особливості культури спілкування, мовлення та мовленнєвого спілкування активно досліджувалися у лінгвістичній науковій літературі такими дослідниками, як Н. Бабич, Н. Вербова, Б. Головін, О. Головіна, С. Іванова, М. Курбатов, М. Ночевник, В. Урнова, М. Чернишева, котрі розглядали культуру мовленнєвого спілкування як основу педагогічної майстерності майбутнього фахівця.

Мета дослідження полягає в науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування культури мовленнєвого спілкування майбутніх учителів початкової школи.

Для досягнення мети дослідження нами було визначено основні **завдання дослідження**:

- на основі аналізу психолого-педагогічної, лінгвістичної, навчально-методичної літератури і практики сучасної вищої школи вивчити стан досліджуваної проблеми;
- розкрити сутність і зміст базових понять дослідження;
- розробити і теоретично обґрунтувати методику формування культури мовленнєвого спілкування майбутніх учителів початкової школи;
- експериментально перевірити методику формування в майбутніх педагогів культури мовленнєвого спілкування.

Шляхами реалізації мети та завдань цього дослідження є розкриття методичних закономірностей розвитку культури мовленнєвого спілкування студентів як важливого складника культури мовлення і культури спілкування майбутнього вчителя початкової школи; розроблення методичних рекомендацій для викладачів вищих навчальних закладів щодо успішної організації процесу формування культури мовленнєвого спілкування майбутніх педагогів.

Ключові поняття: мовленнєве спілкування, культура мовленнєвого спілкування, формування культури мовленнєвого спілкування, ситуативні вправи як засіб формування культури мовленнєвого спілкування студентів.

ЗМІСТ

Наукове видання

Вступне слово

3

Гуманітарний інститут

4

Педагогічний інститут

120

Інститут суспільства

192

Інститут людини

296

Інститут мистецтв

345

МАГІСТЕРСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тематичний огляд та анотації
кваліфікаційних робіт за ОКР «магістр»
2015 р.

За подані матеріали відповідають автори.

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*
Над виданням працювали: *Л.В. Потравка, Н.І. Гетьман,*
О.А. Марюхненко, Т.В. Нестерова, Н.І. Погорелова

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко, О.М. Діст,*
Г.О. Бочарник, В.В. Василенко

Підписано до друку 19.05.2015 р. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 28,12. Обл.-вид. арк. 23,95. Наклад 350 пр. Зам. № 5-069.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.



КУБАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

www.kubg.edu.ua